

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrci, 1639

Capvt Nonvm. Episcopum Leodiensem esse Principem Ciuitatis, Vrbium, &
Prouinciae Leodiensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

CAPVT NONVM.

*Episcopum Leodiensem esse Principem Ciuitatis, Urbium
& Prouincia Leodiensis.*

R Vbrica erit amplior textu. Nam si probare fu-
sciperem, quod Episcopus sit totius Prouinciæ &
cæterorum Oppidorum Princeps, fideles vasalli infig-
nem viderentur accipere iniuriam, quasi generali the-
matis propositione, coniungerem vacillatione Fidei,
quos causa coniungit. De Vrbe Leodio mihi tantum
sermo, etsi rationum identitas alias inuoluet Vrbes.
Præiaciendum mihi huic ædificio fundamentum pro
primi & principalis argumenti soliditate. Prima & emi-
nentissima est feudorum, Regalium species. Regalia feu-
distæ vocant summa iura Imperij in signum supremæ
præminentia concessa & reseruata Imperatori ad Im-
perij maiestatem & dignitatem conseruandam. Quæ
dum Imperator alteri concedit, in aliquibus Regnis,
Prouincijs, aut Territorijs, Regalia feuda dicuntur.
Eaque in maiora & minora adhuc Regalia subdiuidun-
tur. Et potissimum minora sunt, quæ obuentiones Fis-
cales, & emolumenta concernunt, soli tamen Impera-
tori, aut quibus is illa fuerit impertitus, debita. Etsi
in Imperatore tanquam in fonte ea iura sint, obtinuit
tamen Regalia, & non Imperatoria dici, quia in Libris
Feudorum, vbi specialis est Regalium tractatus, Impe-
rator plerumque & indifferenter Rex vocatur: & de
P more,

more iuxta auream Caroli Quarti Bullam, non inauguratur Imperator antequàm creatus sit Rex Romanorum, Regalia igitur dicta quod à Rege, id est, Imperatore tanquàm à primæuo fonte riui profluant. Nimirùm Imperator est fons & Oceanus omnium Iurisdictionum, à quo omnes in Imperio authoritates, & potestates faculares deriuantur, per inuestituras, indulta & concessiones, mediatè & immediatè: ac vicissim ad quem, vt flumina in mare, Iurisdictiones omnes remeant & reuoluuntur per euocationes, apellationes, nullitatum, & querelarum recursus, commissi vias & aliter. Regalia inter Feuda, compilatores Feudalium Librorum numerant Regna, Ducatus, Marchionatus, & Comitatus. Ne quis ad Regnorum pronuntiationem stupeat, quasi Feudorum ab Imperio olim dependentium: sic fuit, & ideo gloriabundè Historicus ait, Instrumenta seruitutis fuisse Reges. Notumq; est, Massanissam Eumenem, Attalum, Deiotarum, Iubam & alios plures fuisse Populi Romani clientes, & vassallos. In eundem Regalium Feudorum Catalogum, veniunt Principatus, Delphinatus, Lantgraviatus, Vicecomitatus, & Baronatus. Etenim de Germaniæ consuetudine, inter Comites & Barones vix alia est, quam nominis differentia. Potest euenire nonnunquam vt Imperator certa iura de Regalium genere alicui concedat, sed non ideo Regalem dignitatem: & talis diceretur obtinere aliquod ius Regale, non autem Feudum Regale, quod tunc esse dicimus quando ab Imperatore conceditur, cum annexa Regali dignitate aliqua è prænumeratis. Quod Principis nomen attinet, scio nunc generalius, nunc specialius accipi. Modo
etiam

etiam pro Principe supremo vt Augusti & Tiberij temporibus Imperator Princeps simpliciter appellabatur, Cæsares verò, Nepotes, aut Pronepotes, quorum erat proximus succedendi in Imperium gradus. Aliter, specialiter nihilominus, à Doctoribus vocabulum Principis intelligitur, dum distinctam faciunt dignitatem inter præcipuas Regalium Feudorum species. Si quis peculiariter Principatus naturam & qualitates indagare exoptauerit, Chassaneum in Catalogo gloriæ mundi, & vberius Iacobinum de Sancto Gregorio in suo de Feudis tractatu, vbi occasione Principis Pedemontium per hanc materiam discurret, otiosè lectitare poterit. In viam eamus. Episcopus Leodiensis à Leodio condito & Episcopatu illuc translato, Regalia ab Imperatoribus accepit, Iurisdictionem temporalem ab ijs recognouit, & releuium successiuè præstitit: adeo vt ante releuij subitionem non licuerit nec huc vsque liceat Episcopo, illiusve Iudicibus actus exercere Iurisdictionales. Non ex capite Iuris Feudalis in genere: quia problematica est quæstio vtrum possessio rei Feudalis non possit absque inuestitura apprehendi, non paucis aientibus, modò intra tempus præstitutum Feudatarius postea inuestiatur: verùm ob feudi Regalis excellentiam. Neque Episcopo Regalem competiisse dignitatem, & ab eo semper recognitam inde figuraueris, quod qui est Episcopus Leodiensis sit per annexum Comes Loffensis, Marchio Franchimontensis, & Dux Bulloniensis; quæ omnes dignitates sunt citra dubium Regales. Nam Franchimontum, alio tunc nomine Foresta, in manum & potestatem Ecclesiæ Leo-

diensis sub Stephano, decimo in ordine Episcopo primū deuenit: Et Comitatum Loffensem Arnulphus Comes viuentē Baldrico etiam Comitis Loffensis filio, octauo & decimo Episcopo spe sobolis destitutus eidem Ecclēsiæ addixit: Ducatus verò Bulloniensis est vtroque multò recentior. Heros ille inuictissimus Godefridus, Bullonij & Lotharingiæ Dux, idemque Marchio Antuerpiensis, terram Sanctam & loca Christo Deo calcata ab infidelium tyrannide asserturus, cum Ducatum Oberto sexto supra vigesimum Episcopo Marchionis Brandenburgensis filio vendidit, & profuso in tam pios vsus patrimonio, cum millibus peditum sexcentis, & centum equitum millibus ad Hyerosolymitanam expeditionem fæliciter perrexit, venit, vidit, vicit. Exemplum, ô vtinam, Christianis Principibus imitandum? Succurrit mihi Lucani querimonia.

*Bella geri placuit nullos habitura triumphos.
Heu quantum terra potuit, pelagique parari,
Hoc quem ciuiles fuderunt sanguine dextra?*

Ducatus deinde Bulloniensis, & Comitatus Loffensis per sui cum Episcopatu vnionem & incorporationem non exuerunt priscam naturam, sed antiquum retinuerunt Statum, & separatis proprijsque vt antea Iuribus suis reguntur; neuterque illorum Legi Leodiensi subiacet. Quo factum est, vt cum in iudicio Pacis recensentur potissima Prætoria & Auditoria Episcopi locis distincta, duodecim numero, quæ aliter Capellæ duodecim Episcopi quondam dicebantur, nullum illorum intra Ducatum & Comitatum prædictos repositum

tum

tum fuisse videamus, quia utrobique antiqui ritus obtinuerunt, illorumque tribunalia Loffensia & Bullonensia sunt, non Leodina. Hinc Regalis dignitas Episcopi alia adhuc esse debet à dignitatibus horum Ducatus & Comitatus, quæ pariter sunt Regales. Ex quo simul consequitur optimo iure Episcopum esse Principem, qui ultra Regalem Patriæ Leodiensis & existentium in ea Urbium (quarum non pauca olim titulos etiam Regales habuerunt) dignitatem, tribus insuper illis Regalibus, quibus quarto loco Comitatus Hornanus additur, insignitè præfulget. Enimverò Episcopus ipso momento quo de Regalibus à Cæsare inuestitur, Regalia omnia maiora, quæ Principibus Imperij conferri possunt, assequitur. Merum Imperium, monetam cudere, Leges locales condere, ad expeditionem Iustitiæ Iudices & Magistratus constituere, securitates concedere, de non offendendo mandata relaxare, armorum ius, & pleraque id genus, in maiorum Regalium numerum singula relata. Maiora sunt quæ ad Supremi Principis auctoritatem pertinent, eique sunt specialiter reseruata, nec alicui alteri, nisi ex speciali priuilegio competunt. Quemadmodum & de maioribus Regalibus est, extraordinaria ad sælicissimam Regalis numinis expeditionem collatio, quam Episcopus subditis suis in subsidium aduersus Turcas & consimiles expeditiones nemine contradicente solet indicare.

Nec Iuris prudentibus est incognitum quod ad consequendum Regalem aut Principalem dignitatem sufficiat quod Imperator ex certa scientia aliquem consalutet Regem aut Principem. Porro Diui Cæsares Maxi-

milianus Primus & Carolus Quintus Episcopos Leodienteses Diplomatis suis ex certa scientia suos & Sacri Romani Imperij Principes compellarunt. Ille quidem suo fauorabili rescripto 24. Iunij 1518. sic inquit. Dignum arbitramur & Cæsareæ Maiestati conueniens Principes & subditos Nobis & Sacro Romano Imperio deuotos & bene meritos, gloriosisque & fælicibus illius successibus congaudentes specialis alicuius prærogatiuæ Priuilegio confouere. Volentes itaque Venerabilem Erardum Episcopum Leodiensem Principem nostrum deuotum dilectum, Ecclesiam & Prouinciam Leodiensem Sacri Romani Imperij propugnaculum atque præsidij turrim ac præcipuum membrum atque eorum in nos prædecessoresque nostros & Sacrum Imperium bene merita & crebrius impensa beneficia & in futurum ab eisdem impendenda Cæsareo fauore atque gratia prosequi speciali.

Et idem in alio ad eundem Episcopum sub eadem data Diplomate sic orditur. Venerabili Erardo Episcopo Leodiensi Principi deuoto Nobis dilecto — Precibus tuis Cæsareo nostro fauore inclinati te & Ecclesiam Leodiensem, cui Deo autore Pastor es constitutus, sub nostram & Sacri Romani Imperij protectionem assumentes. —

Hic verò in confirmatione Priuilegiorum 27. Iulij 1521. ita incipit. Carolus Quintus Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator. — Itaque priuilegia Venerabili Erardo Episcopo Leodiensi Principi & Consiliario nostro Deuoto, Dilecto, suisque successoribus Ecclesiæque & Prouinciæ Leodiensi, ac vniuersis

fis

sis & singulis illius subditis à quondam Diuæ memoriæ auo & antecessore nostro Maximiliano concessa confirmamus — Iterùm in executorialibus per eundem Cæsarem Carolum Quintum 7. Decembris 1529. & 20. Octobris 1530. concessis, Erardus Episcopus Leodiensis vocatur Reuerendissimus in Christo Pater, Dominus Erardus Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Amicus, Princeps, & Consiliarius noster. Ad parem modum Diuus Ferdinandus Primus in alio Priuilegio 28. Nou. 1562. Ferdinandus Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator. — Notum facimus quod nobis Venerabilis Robertus Episcopus Leodiensis Princeps deuotus nobis dilectus humiliter exponendum curauit. Ipsi conformiter Ciuitatenses tam in particulari quàm in communi Episcopum in actibus publicis non tantùm Dominum suum, sed singulariter Principem suum agnouerunt. Velut in libello superiùs memorato, quem in anno 1477. in Aprili præsentarunt Episcopo, & subsequente ordinatione 19. Aprilis eiusdem anni, vbi vocant Metuendissimum suum Principem, & nunc Metuendissimus illorum Princeps, & aliquandò simpliciter, illorum Princeps vocatur. Et in confœderatione trium Patriæ Ordinum seu Episcopalis confœderationis cum Maiestate Catholica & eius Prouincijs 1518. in ita approbatione Ciuitas & cuncta Patriæ Oppida prout & Ecclesiastici ac equestris ordinis viri nominant Erardum Episcopum, suum Metuendissimum Principem & Dominum. Vt & 18. Februarij 1531. in trium Ordinum Comitijs Ægidius de Blocquerye Sigillifer & Canonicus Leodiensis comitatus Consulibus
Leo-

Leodiensibus, & Oppidorum Deputatis comparuit coram Scabinis Leodiensibus nomine Metuendissimi & Reuerendissimi Domini, Domini Cardinalis nostri Metuendissimi Domini, & Principis, petens ad acta Iustitiæ insinuari & registrari Priuilegia Imperialia fauore & contemplatione nostri Metuendissimi Domini & Principis pro bono communi concessa. In constitutione memorabili Georgij ab Austria circa nemora & siluas cæduas & inciduas lata anno 1551. 15. Decembris hic est titulus, Georgius ab Austria Episcopus Leodiensis Princeps Sacri Imperij, Dux Bulloniensis, Marchio Franchimontensis, Comes Loffensis. Instrumentum inuestituræ Guidonis Episcopi de Leodiensi Principatu ab Adolpho Romanorum Rege 12. Kalend. Iulij 1294. Werflariæ inuestiti non poterat apertioribus verbis concipi. Sunt illa. Cum Venerabilis Guido electus & confirmatus in Episcopum Leodiensis Ecclesiæ *Princeps noster* Dilectus omnimodæ obeditionis insignia præsentarit, — Regalia Feuda, *Principatus* Pontificalis Ecclesiæ Leodiensis quam obtinet de liberalitate Regia & exigente Iustitia concessimus, & eundem Guidonem electum & confirmatum *Sceptro Regio* inuestiuimus præsentialiter de eisdem, administrationem temporalium & Iurisdictionem plenariam Principatus Eiusdem Ecclesiæ ei committentes. Ante quem Rudolphus Primus primo Imperij anno huius formæ iussionem in Episcopum emisit, Cum Venerabilis Henricus Leodiensis Episcopus *Princeps noster Dilectus* Feudum venalium Ciuitatis Leodiensis alienauerit sine nobis, eidem damus tenore præsentium in mandatis, quatenus feudum prænotatum
vendi-

venditum quod nullatenus proprio motu sic alienare potuit, Regia sibi autoritate resarciat. Et antè adhuc Guilielmus & Henricus ambo Romanorum Reges, ille anno 1254. Idib. Ianuar. hic 13. Kalend. Februar. 1231. Henricum & Ioannem Episcopos Leodienses vocant dilectos Principes & consanguineos suos. Illis posteriùs alius Carolus 6. Kalend. Decemb. 1346. in Priuilegiorum confirmatione, inquit, Precibus fidelis nostri Principis Engelberti Leodiensis Episcopi inclinati, omnes Libertates, Donationes, dona, Priuilegia à Diuis Imperatoribus & Regibus concessa Episcopo & Ecclesiæ Leodiensi confirmamus.

CAPVT DECIMVM.

Discussus Error Ioannis Placentij quoad titulum Principis.

IOannes Placentius professione Monachus qui tempore Erardi de Marka Episcopi & Principis Leodiensis Ecclesiæque Romanæ Cardinalis, vixit, & lucubratiunculas suas ei dicauit in Epitome vitarum Pontificum Leodiensium in rebus gestis Henrici vigesimi quinti Episcopi, Lotharingæ Ducis ex matertera Godefridi Bulloniensis, filij, qui anno 1075. Theoduino Bavarie Ducis filio in Episcopatu successit & anno 1091. decessit, transeunter & perfunctorie hæc verba reliquit. Eâ tempestate nullus erat locus tutus à latrocinijs & strage: Vnde Antistes Concilium Primatum aduocauit, & sanctam cum ijs pacem pepigit: inuentaque condi-
 2 tione